

Grozījumi:

12.10.2017. likums / LV, 208, 19.10.2017. / Stājas spēkā 02.11.2017.

13.02.2025. likums / LV, 44, 04.03.2025. / Stājas spēkā 18.03.2025.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **blakuslietotājs** — persona, kura izmanto ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esošo ūdensapgādes sistēmu ūdens saņemšanai vai kanalizācijas sistēmu notekūdeņu novadīšanai;
- 2) **centralizētā kanalizācijas sistēma** — ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā, valdījumā vai turējumā esošs ārējo kanalizācijas tīklu un būvju kopums, kas nodrošina notekūdeņu savākšanu no ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājiem, to attīrīšanu un novadīšanu vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos;
- 3) **centralizētā ūdensapgādes sistēma** — ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā, valdījumā vai turējumā esošs ārējo ūdensvada tīklu un būvju kopums, kas nodrošina ūdens ieguvī, sagatavošanu un piegādi ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājiem;
- 4) **cauruļvada ievads vai izvads** — ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esoša ūdenssaimniecības sistēmas daļa, kas nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāju ar ūdensapgādi no centralizētās ūdensapgādes sistēmas vai notekūdeņu novadīšanu uz centralizēto kanalizācijas sistēmu;
- 5) **decentralizētie kanalizācijas pakalpojumi** — komunālo notekūdeņu savākšana no atsevišķām decentralizētām kanalizācijas sistēmām vai notekūdeņu krājvertnēm, to transportēšana un novadīšana centralizētajā kanalizācijas sistēmā speciāli izveidotās notekūdeņu pieņemšanas vietās;
- 6) **komercuzskaites mēraparāts** — ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā esošs ūdens daudzuma vai notekūdeņu daudzuma skaitītājs, kas uzstādīts komercuzskaites mēraparāta mezglā un tiek izmantots norēķinu veikšanai par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem;
- 7) **komercuzskaites mēraparāta mezglis** — ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esoša ūdenssaimniecības sistēmas daļa (cauruļvadu, noslēgarmatūras un citu veidgabalu sistēma), kas paredzēta komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanai un izbūvēta piederības robežā vai — normatīvajos aktos noteiktos gadījumos — ārpus piederības robežas;

7¹) **mehāniskais ūdens filtrs** — ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esoša ūdens filtrēšanas ierīce, kas uzstādīta komercuzskaites mēraparāta mezglā pirms komercuzskaites mēraparāta un nodrošina iespējamu mehānisku piemaisījumu un suspendēto vielu ar daļiņu izmēru, kas nav mazāks par 500 mikrometriem (µm), atdalīšanu no dzeramā ūdens;

7²) **notekūdeņu dūņu apsaimniekošana** — procesu kopums, kas ietver notekūdeņu dūņu apstrādi, pārstrādi, utilizāciju un citas darbības ar notekūdeņu dūņām no to rašanās notekūdeņu attīrīšanas procesā līdz tālākai izmantošanai;

7³) **notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas reģionālais centrs** — atbilstoši ierīkota un apsaimniekota vieta (teritorija, būve), ko izmanto notekūdeņu dūņu apstrādei, pārstrādei un sagatavošanai utilizācijai;

7⁴) **notekūdeņu dūņu apstrāde** — darbības ar notekūdeņu dūņām, tai skaitā dūņu atūdeņošana vai mehāniska iebiezīnāšana, izņemot notekūdeņu dūņu pārstrādi;

7⁵) **notekūdeņu dūņu pārstrāde** — darbības ar notekūdeņu dūņām, kas izmaina to struktūru, tai skaitā raudzēšana biogāzes iegūšanai, kompostēšana, aukstā fermentācija un citas tehnoloģijas utilizējama produkta radīšanai;

7⁶) **notekūdeņu dūņu utilizācija** — notekūdeņu dūņu pārstrādes procesā radīto produktu lietderīga izmantošana;

8) **piederības robeža** — robeža starp ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā, valdījumā vai turējumā esošajām centralizētajām ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām un ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā (dzīvokļu īpašnieku kopīpašumā) vai valdījumā esošajām ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām;

9) **sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi** — pakalpojumi ūdens ieguvē, uzkrāšanā un sagatavošanā lietošanai līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā, pakalpojumi ūdens piegādē no padeves vietas centralizētajā ūdensvada tīklā līdz piederības robežai, kā arī notekūdeņu savākšanā centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanā līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, notekūdeņu attīrīšanā, attīrīšanas procesā radušos notekūdeņu dūņu apstrādē, pārstrādē un sagatavošanā utilizācijai un notekūdeņu novadīšanā vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos, izņemot notekūdeņu savākšanu lietās kanalizācijas sistēmās;

10) **ūdenssaimniecības pakalpojumi** — sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi, decentralizētie kanalizācijas pakalpojumi, pakalpojumi lietās ūdeņu savākšanai un novadīšanai, tai skaitā centralizētajās kanalizācijas sistēmās;

11) **ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājs** (turpmāk — pakalpojumu lietotājs) — nekustamā īpašuma īpašnieks (dzīvokļu īpašumu mājā — visi dzīvokļu īpašnieki) vai valdītājs, kurš saņem noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojumus, pamatojoties uz noslēgtu pakalpojuma līgumu;

12) **ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs** (turpmāk — pakalpojumu sniedzējs) — komersants, iestāde vai kooperatīvā sabiedrība, kas sniedz noteiktu veidu ūdenssaimniecības pakalpojumus to sniegšanas teritorijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

2.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir veicināt kvalitatīvu un vides prasībām atbilstošu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību, lai nodrošinātu pakalpojumu lietotājus ar nepārtrauktiem un drošiem pakalpojumiem, līdzsvarojot vides aizsardzības, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas un sabiedrības ekonomiskās intereses.

3.pants. Likuma darbības joma

Šis likums nosaka:

- 1) publisko institūciju kompetenci ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā;
- 2) vispārīgās prasības un kārtību ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai;
- 3) pakalpojumu sniedzēja un pakalpojumu lietotāja tiesības un pienākumus.

II nodaļa

Publisko institūciju kompetence ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā

4.pants. Ministru kabineta kompetence

Ministru kabinets nosaka:

- 1) kārtību, kādā sniedz, izmanto un pārtrauc sniegt sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus;
- 2) kārtību, kādā nekustamo īpašumu pieslēdz centralizētajai ūdensapgādes vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, tai skaitā prasības attiecībā uz komercuzskaites mēraparāta mezgla atrašanās vietu un gadījumus, kad pieļaujama komercuzskaites mēraparāta mezgla izbūve ārpus piederības robežas;
- 3) pakalpojumu sniedzēja sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu uzskaites kārtību un kārtību, kādā veicami norēķini par saņemtajiem pakalpojumiem;
- 4) kārtību, kādā aprēķina kompensāciju par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu lietošanas noteikumu pārkāpšanu, kā arī aprēķinātās kompensācijas apmēra pārskatīšanas nosacījumus gadījumos, kad pakalpojumu lietotājs ierīko vai pārbūvē notekūdeņu priekšattīrīšanas iekārtu;
- 5) kārtību, kādā aprēķina un izmaksā atlīdzību zemes īpašniekam par nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežošanu;
- 6) prasības notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās un šādu sistēmu reģistrācijas kārtību;
- 7) prasības un kārtību decentralizēto kanalizācijas sistēmu uzraudzībai;
- 8) prasības un kārtību ūdens zudumu un to samazināšanas potenciāla novērtēšanai centralizētajās ūdensapgādes sistēmās, kā arī kārtību, kādā sniedz informāciju par novērtēšanas rezultātiem atbildīgajai iestādei un Eiropas Komisijai;
- 9) notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas reģionālo centru izveides un darbības kārtību, kā arī notekūdeņu dūņu apsaimniekošanā iesaistīto personu pienākumus un atbildību;
- 10) kritērijus un kārtību to publisko ēku noteikšanai, kurās bez maksas jānodrošina brīva pieeja pa centralizēto ūdensapgādes sistēmu piegādātam dzeramajam ūdenim, šīs pieejas nodrošināšanas prasības un kārtību, kā arī kārtību šāda dzeramā ūdens kvalitātes kontrolei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.10.2017. un 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

5.pants. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas kompetence

(1) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk — regulators) regulē šādus komersanta sniegtos sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus saskaņā ar šo likumu un likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem":

- 1) visus sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, ja komersanta sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu apjoms vismaz vienā veidā pārsniedz 100 000 kubikmetru gadā;
- 2) notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas reģionālajā centrā veikto notekūdeņu attīrīšanas procesā radušos notekūdeņu dūņu apstrādi, pārstrādi un sagatavošanu utilizācijai, ja komersants šos pakalpojumus atsevišķi

sniedz sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam.

(2) Regulators reģistrē komersantu, kas sniedz šā panta pirmās daļas 1. vai 2. punktā norādītos pakalpojumus, (turpmāk — regulējams komersants) sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Regulējams komersants var sniegt sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumus, ja tam ir ar pašvaldību noslēgts līgums par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un tas ir reģistrēts sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā. Regulējams komersants var izbeigt sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, ja tas regulatora noteiktajā kārtībā nosūtījis regulatoram paziņojumu par darbības izbeigšanu un ir izslēgts no sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistra.

(3) Regulators saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem":

1) nosaka sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši regulējamam komersantam;

2) veido un uztur sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistru un nodrošina tā publisku pieejamību;

3) nosaka tarifus regulējama komersanta sniegtajiem sabiedriskajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

6.pants. Vietējās pašvaldības kompetence

(1) Vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā. Vietējās pašvaldības dome nosaka pašvaldības iestādi, kas pašvaldības administratīvajā teritorijā sniedz sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumus un citus noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojumus, vai pilnvaro komersantu vai kooperatīvo sabiedrību sniegt sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumus, noslēdzot ar to līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā vai tās daļā.

(¹) Lai nodrošinātu dzeramā ūdens pieejamību visiem iedzīvotājiem un popularizētu pa centralizēto ūdensapgādes sistēmu piegādātā dzeramā ūdens lietošanu, vietējā pašvaldība:

1) apzina, vai pašvaldības teritorijā ir iedzīvotāji, it īpaši no sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju grupām, kuriem nav brīvi pieejams dzeramais ūdens vai tā pieejamība ir ierobežota, kā arī pieejamības trūkuma vai ierobežojumu iemeslus;

2) ja atbilstoši šīs daļas 1. punktam tiek konstatētas attiecīgas iedzīvotāju grupas, — izvērtē, kā šīm iedzīvotāju grupām iespējams uzlabot dzeramā ūdens pieejamību ar pašvaldības jau īstenotajiem pasākumiem (piemēram, ierīkotiem brīvkrāniem vai publiskām vietām, kurās ir nodrošināta brīva pieeja pa centralizēto ūdensapgādes sistēmu piegādātam dzeramajam ūdenim), un, ja nepieciešams, veic atbilstošus papildu pasākumus dzeramā ūdens pieejamības nodrošināšanai vai uzlabošanai;

3) informē iedzīvotājus vai publiskās vietās nodrošina informāciju par iespējām saņemt ūdenssaimniecības pakalpojumus, par pašvaldības teritorijā ierīkotiem brīvkrāniem un to izmantošanas kārtību, kā arī par pasākumiem, kurus pašvaldība veikusi atbilstoši šīs daļas 2. punktam.

(¹²) Ministru kabinets nosaka termiņus un kārtību, kādā Klimata un enerģētikas ministrija (turpmāk — ministrija) sagatavo un atjauno informāciju par pasākumiem, kas veikti, lai uzlabotu dzeramā ūdens pieejamību un popularizētu pa centralizēto ūdensapgādes sistēmu piegādātā ūdens lietošanu, kā arī informāciju par iedzīvotāju īpatsvaru, kuriem ir pieejams dzeramais ūdens.

(2) Vietējās pašvaldības dome nosaka maksu par pašvaldības iestādes un kooperatīvās sabiedrības sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem. Vietējās pašvaldības dome nosaka maksu par komersanta sniegtajiem sabiedriskajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem, ja komersanta sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu apjoms katrā veidā nepārsniedz 100 000 kubikmetrus gadā. Nosakot maksu par sabiedriskajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem, vietējā pašvaldība piemēro likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktos sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas pamatprincipus.

(3) Lai nodrošinātu vides aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vietējās pašvaldības dome, izvērtējusi centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas ierīkošanas ekonomisko pamatojumu, saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas normatīvajiem aktiem teritorijas plānojumā nosaka:

1) apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas;

2) apbūves noteikumus teritorijās, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas.

(4) Vietējās pašvaldības dome izdod saistošos noteikumus, kuros paredz:

1) kārtību, kādā ūdensapgādes tīkli vai kanalizācijas tīkli un būves tiek pievienotas centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai;

2) centralizētās ūdensapgādes sistēmas un centralizētās kanalizācijas sistēmas ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības prasības;

3) sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma līgumā ietveramos noteikumus, kā arī tā slēgšanas, grozīšanas un izbeigšanas noteikumus;

4) brīvkrānu izmantošanas kārtību;

5) decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību.

(5) Vietējās pašvaldības dome saistošajos noteikumos var paredzēt administratīvo atbildību par šā panta ceturtās daļas 1., 2., 4. un 5.punktā minēto saistošo noteikumu pārkāpšanu.

(6) Vietējās pašvaldības dome var izdot saistošos noteikumus par līdzfinansējumu nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, nosakot līdzfinansējuma apmēru un tā saņemšanas nosacījumus.

(7) Vietējās pašvaldības dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus par lietus ūdeņu apsaimniekošanu pašvaldības administratīvajā teritorijā.

(8) Vietējās pašvaldības dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus un norādīt gadījumus, kad pakalpojumu sniedzējs var pieprasīt pakalpojumu lietotājam organizēt mehāniskā ūdens filtra uzstādīšanu, nomaiņu vai apkopi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

III nodaļa

Vispārīgās prasības un kārtība ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai

7.pants. Līguma par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu noteikumi

Vietējās pašvaldības dome līgumā ar komersantu vai kooperatīvo sabiedrību par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu nosaka vismaz:

1) sniedzamos sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, to sniegšanas teritoriju un termiņu;

2) prasības nepieciešamā tehniskā aprīkojuma uzturēšanai un atjaunošanai, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar konkrētajam pakalpojumam izvirzītajām prasībām;

3) kārtību, kādā veicami norēķini par izdevumiem, kuri pakalpojumu sniedzējam radušies saistībā ar ūdens nodrošināšanu brīvkrānos, strūklakās, ugunsdzēsības hidrantos, kā arī ar citiem pašvaldības dotajiem uzdevumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

8.pants. Pakalpojumu sniegšanas vispārīgie noteikumi

(1) Ūdenssaimniecības pakalpojumus pakalpojumu lietotājam sniedz saskaņā ar pakalpojuma līgumu, kas noslēgts starp pakalpojumu sniedzēju un pakalpojumu lietotāju par noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojuma

saņemšanu. Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana un lietošana bez pakalpojuma līguma noslēgšanas ir aizliegta.

(¹) Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu un pakalpojumu lietus ūdeņu savākšanai un novadīšanai sniegšanu un attīstību pašvaldība plāno savstarpēji saistītā veidā, lai samazinātu vides piesārņojuma risku (turpmāk — komunālo notekūdeņu un lietus notekūdeņu integrēta pārvaldība).

(¹²) Sniedzot ūdenssaimniecības pakalpojumus, pakalpojumu sniedzējs nodrošina:

- 1) dzeramā ūdens kvalitāti un tās kontroli atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām un monitoringa un kontroles kārtību;
- 2) notekūdeņu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par piesārņojošām darbībām;
- 3) energoauditu veikšanu centralizētajām kanalizācijas sistēmām Ministru kabineta noteiktajos gadījumos;
- 4) notekūdeņu attīrīšanas iekārtām noteikto energoefektivitātes prasību izpildi, tai skaitā notekūdeņu attīrīšanai patērētās un pakalpojumu sniedzēju saražotās enerģijas apjoma līdzsvarošanu (turpmāk — notekūdeņu apsaimniekošanas energoneitralitāte) Ministru kabineta noteiktajos gadījumos.

(¹³) Šā panta 1.² daļā noteikto prasību izpildes nodrošināšanai ministrija organizē nacionālā notekūdeņu apsaimniekošanas un investīciju plāna izstrādi (turpmāk — notekūdeņu apsaimniekošanas plāns). Notekūdeņu apsaimniekošanas plānu apstiprina klimata un enerģētikas ministrs.

(¹⁴) Ministru kabinets nosaka:

- 1) prasības un kārtību komunālo notekūdeņu un lietus notekūdeņu integrētai pārvaldībai, šīs pārvaldības plānu saturu un izstrādes un atjaunošanas kārtību;
- 2) prasības centralizēto kanalizācijas sistēmu energoauditu veikšanai;
- 3) notekūdeņu apsaimniekošanas energoneitralitātes mērķus un prasības to sasniegšanai notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kā arī nosacījumus, kad pieļaujami izņēmumi notekūdeņu apsaimniekošanas energoneitralitātes mērķu sasniegšanā;
- 4) kārtību, kādā tiek veikts notekūdeņu monitorings slimību izplatības uzraudzībai;
- 5) notekūdeņu apsaimniekošanas plāna izstrādes un atjaunošanas kārtību, kā arī plāna saturu.

(2) Ūdenssaimniecības pakalpojumus dzīvokļu īpašniekiem un kopīpašumā esošas dzīvojamās mājas kopīpašniekiem sniedz un norēķinus par saņemtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem veic saskaņā ar pakalpojuma līgumu, kas noslēgts atbilstoši Civillikumam, Dzīvokļa īpašuma likumam, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumam, likumam "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" un citu normatīvo aktu noteikumiem.

(3) Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs atbild par centralizēto ūdensapgādes sistēmu vai centralizēto kanalizācijas sistēmu un tās tehnisko stāvokli līdz piederības robežai. Ja sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs un pakalpojumu lietotājs ir vienojušies par citādu atbildības sadalījumu, tad ar to saistītie pakalpojumi nav uzskatāmi par sabiedriskajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

9.pants. Pakalpojumu sniedzēja pienākumi un tiesības

(1) Atbilstoši sniegtā ūdenssaimniecības pakalpojuma veidam pakalpojumu sniedzējam ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt centralizētās ūdensapgādes sistēmas vai centralizētās kanalizācijas sistēmas ekspluatāciju un uzturēšanu līdz piederības robežai, lai sniegtu pakalpojumu lietotājiem nepārtrauktus ūdenssaimniecības pakalpojumus;
- 2) nodrošināt ūdens ieguvī, sagatavošanu un piegādi atbilstoši normatīvajiem aktiem par obligātajām dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām;

3) nodrošināt notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz attīrīšanas iekārtām vai notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām vides aizsardzības prasībām;

4) izmantot un attīstīt pakalpojumu sniegšanā efektīvas, ekonomiskas un drošas tehnoloģijas, lai nodrošinātu vides aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu;

5) par saviem līdzekļiem nodrošināt komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanu vai nomaiņu un veikt sniegto pakalpojumu uzskaiti;

6) nodrošināt, lai Eiropas Savienības fondu, valsts budžeta, pašvaldību vai citu publisko finansēšanas avotu finansētajā ūdenssaimniecības projektā plānotie pieslēgumi centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai tiktu izveidoti atbilstoši projektā paredzētajam pieslēgumu nodrošinājuma plānam;

7) glabāt informāciju par piederības robežu, pēc pakalpojumu lietotāja pieprasījuma sagatavot un pakalpojumu lietotājam izsniegt ūdensapgādes sistēmas vai kanalizācijas sistēmas piederības robežu shēmu;

8) novērtēt ūdens zudumus centralizētajās ūdensapgādes sistēmās, kuras noteiktas saskaņā ar šā likuma 4. panta 7. punktu, un šo zudumu samazināšanas potenciālu.

(2) Atbilstoši sniegtā ūdenssaimniecības pakalpojuma veidam pakalpojumu sniedzējam ir šādas tiesības:

1) jebkurā diennakts laikā avārijas novēršanai vai tās seku likvidēšanai brīvi piekļūt centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, kas atrodas citu juridisko vai fizisko personu nekustamā īpašuma teritorijā, vai, vismaz divas nedēļas iepriekš rakstveidā brīdinot nekustamā īpašuma īpašnieku vai valdītāju, veikt attiecīgās sistēmas tehnisko apkalpošanu un remontu;

2) bez iepriekšēja brīdinājuma uz laiku samazināt vai pārtraukt ūdens piegādi un notekūdeņu novadīšanu atsevišķiem pakalpojumu lietotājiem, ja ir pārtraukta elektroenerģijas piegāde ūdenssaimniecības būvēm vai no centralizētās ūdensapgādes sistēmas ir palielināta ūdens piegāde ugunsgrēka vietai, kā arī dabas katastrofu vai avāriju laikā;

3) atļaut cauruļvada ievadu vai izvadu pievienot pakalpojumu lietotāja tīkliem aiz komercuzskaites mēraparāta mezgla, tai skaitā šķērsojot cita īpašnieka nekustamo īpašumu pašvaldības noteiktajā kārtībā, ja pievienošanās ir rakstveidā saskaņota ar pakalpojumu lietotāju un zemes īpašnieku un nepasliktina ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu citiem pakalpojumu lietotājiem, kā arī ir sastādīts tīklu apkalpošanas robežu akts;

4) par saviem vai citas personas līdzekļiem izbūvēt cauruļvada ievadu vai izvadu, lai pievienotu nekustamo īpašumu centralizētajai ūdensapgādes sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas sistēmai, noslēdzot ar nekustamā īpašuma īpašnieku vai valdītāju attiecīgu līgumu, kurā puses vienojas par izbūvētā cauruļvada ievada vai izvada izpiršanas kārtību un termiņiem;

5) par nekustamā īpašuma īpašnieka vai valdītāja līdzekļiem, noslēdzot ar to attiecīgu līgumu, izbūvēt centralizētos ūdensapgādes tīklus vai centralizētos kanalizācijas tīklus, lai nodrošinātu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību;

6) aprēķināt un piedzīt saskaņā ar šā likuma 4. panta 4. punktu noteikto kompensāciju;

7) izmantot savā rīcībā esošos finanšu līdzekļus komercuzskaites mēraparāta mezgla izbūvei, iekļaujot izdevumus pakalpojumu lietotāja rēķinā, ja šajā likumā noteiktajā termiņā pakalpojumu lietotājs nenodrošina komercuzskaites mēraparāta mezgla izbūvi komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanai;

8) vienoties ar citu pakalpojumu sniedzēju par sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma sniegšanas maksu, kas nepārsniedz regulatora noteikto tarifu, ja regulējams komersants sniedz pakalpojumus ūdens ieguvē, uzkrāšanā, sagatavošanā lietošanai un piegādē, pakalpojumus notekūdeņu savākšanā, attīrīšanā un novadīšanā citam pakalpojumu sniedzējam;

9) pieprasīt pakalpojumu lietotājam organizēt mehāniskā ūdens filtra uzstādīšanu, nomaiņu vai apkopi, ja tas ir tehniski pamatoti un nepieciešams piegādātā ūdens daudzuma precīzākai uzskaiti, kā arī pieprasīt pārbūvēt vai aprīkot komercuzskaites mēraparāta mezglu, ja tas nepieciešams mehāniskā ūdens filtra uzstādīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025. Pirmās daļas 8. punkts stājas

10.pants. Pakalpojumu lietotāja pienākumi un tiesības

(1) Atbilstoši saņemtā ūdenssaimniecības pakalpojuma veidam pakalpojumu lietotājam ir šādi pienākumi:

- 1) nodrošināt komercuzskaites mēraparāta mezgla izbūvi komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanai vai nomaiņai;
- 2) nodrošināt netraucētu pieeju komercuzskaites mēraparāta mezglam, lai varētu veikt tehniski nepieciešamās darbības ar komercuzskaites mēraparātu, kā arī aizsargāt komercuzskaites mēraparāta mezglu un komercuzskaites mēraparātu no bojājumiem;
- 3) pastāvīgi glabāt visu sava nekustamā īpašuma teritorijā izbūvēto un savā īpašumā esošo ūdensvada un kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju, kurai atbilstoši normatīvo aktu prasībām jābūt pakalpojumu lietotāja rīcībā;
- 4) uzraudzīt līdz piederības robežai savā īpašumā vai valdījumā esošās ūdensapgādes sistēmas un kanalizācijas sistēmas tehnisko stāvokli un nekavējoties likvidēt jebkuru bojājumu, ja pakalpojumu sniedzējs un pakalpojumu lietotājs nav vienojušies par citādu atbildības sadalījumu attiecībā uz pakalpojumu lietotāja ūdensapgādes vai kanalizācijas sistēmas apkalpošanu;
- 5) bez saskaņošanas ar pakalpojumu sniedzēju neveikt tādas darbības, kuras apgrūtina ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu saņemšanu citam pakalpojumu lietotājam;
- 6) norēķināties ar pakalpojumu sniedzēju par tā sniegtajiem pakalpojumiem;
- 7) slēgt līgumu ar blakuslietotāju par savā īpašumā vai valdījumā esošo ūdensapgādes sistēmu vai kanalizācijas sistēmu izmantošanu, cenu par pakalpojumiem blakuslietotājam nosakot ar uzcenojumu, kas nepārsniedz 10 procentus no regulatora noteiktā tarifa vai pašvaldības noteiktās maksas par attiecīgo pakalpojumu, ja ūdensapgādes sistēmai vai kanalizācijas sistēmai ir blakuslietotājs;
- 8) informēt pakalpojumu sniedzēju par ūdens piegādes pārtraukšanu blakuslietotājam, ja tas atsakās noslēgt šīs daļas 7.punktā minēto līgumu vai pārkāpj noslēgtā līguma noteikumus tiktāl, ka tas var novest pie pakalpojumu lietotājam sniedzamo pakalpojumu pārtraukšanas.

(2) Pakalpojumu lietotājam ir tiesības saņemt un lietot ūdenssaimniecības pakalpojumus saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, kā arī organizēt mehāniskā ūdens filtra uzstādīšanu, nomaiņu un apkopi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.02.2025. likumu, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

IV nodaļa Nekustamā īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi

11.pants. Lietošanas tiesību aprobežojumu saskaņošana

(1) Pakalpojumu sniedzējam ir tiesības izmantot jebkuru zemi par atlīdzību, kas tās īpašniekam noteikta saskaņā ar šā likuma 4.panta 5.punktu, ja:

- 1) zemi izmanto centralizētās ūdensapgādes vai centralizētās kanalizācijas sistēmas vai tās daļas (turpmāk — ūdenssaimniecības objekts) ierīkošanai;
- 2) veicot pārbūvi, palielinās ūdenssaimniecības objekts un zemes platība, kuru šis objekts aizņem.

(2) Pakalpojumu sniedzējam ir pienākums saskaņot ar nekustamā īpašuma īpašnieku ūdenssaimniecības objekta ierīkošanas nosacījumus un brīdināt minēto īpašnieku par ūdenssaimniecības objekta ierīkošanu vai paplašināšanu vismaz 30 dienas pirms darbu uzsākšanas.

(3) Pakalpojumu sniedzējam ir tiesības šā panta otrajā daļā minēto saskaņošanas procedūru aizstāt ar zemes

Īpašnieka informēšanu, ja ir iestājies vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) ūdenssaimniecības objekta ierīkošana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, detālplānojumā vai lokālplānojumā;
- 2) ūdenssaimniecības objekts tiek ierīkots Aizsargjoslu likumā noteikto sarkano līniju, publiski lietojamu ielu vai tāda ceļa robežās, kuram nav noteiktas sarkanās līnijas, vai gar ūdensvadu vai kanalizācijas tīkliem esošās aizsargjoslas robežās;
- 3) ūdenssaimniecības objekts tiek ierīkots aizsargjoslā gar ūdensvadu vai kanalizācijas tīkliem un pēc tā ierīkošanas aizsargjoslas platums palielinās ne vairāk kā par 10 procentiem, ievērojot, ka šajā punktā noteiktajā kārtībā aizsargjoslu var palielināt ne vairāk kā vienu reizi.

12.pants. Nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumi un tiesības

Nekustamā īpašuma īpašnieks, kura īpašuma teritorijā atrodas ūdenssaimniecības objekts:

- 1) bez saskaņošanas ar pakalpojumu sniedzēju neveic tādas darbības, kas pakalpojumu lietotājam vai blakuslietotājam apgrūtina ūdensapgādes vai kanalizācijas pakalpojumu saņemšanu vai var pasliktināt ūdenssaimniecības objekta tehnisko stāvokli;
- 2) neveic darbības, kas varētu traucēt pakalpojumu sniedzēju ūdenssaimniecības objekta ekspluatēšanā, pārbūvēšanā vai atjaunošanā;
- 3) saskaņojot ar pakalpojumu sniedzēju, par saviem līdzekļiem var veikt ūdenssaimniecības objekta pārvietošanu, ja tas nepieciešams īpašuma pārbūvei vai attīstībai.

Pārejas noteikumi

1. Ministru kabinets:

- 1) līdz 2015.gada 30.decembrim izdod šā likuma 4.panta 1., 2., 3. un 4. punktā minētos noteikumus;
- 2) līdz 2016.gada 30.decembrim izdod šā likuma 4.panta 5. un 6.punktā minētos noteikumus.

2. Pašvaldības izvērtē spēkā esošo saistošo noteikumu atbilstību šā likuma prasībām un ne vēlāk kā līdz 2017.gada 1.martam izdod šā likuma 6.panta ceturtajā daļā minētos saistošos noteikumus.

3. Līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai noslēgtie pakalpojuma līgumi par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu ir spēkā līdz līgumos noteiktajiem beigu termiņiem un uz tiem attiecināmi šā likuma 6.panta ceturtās daļas 3.punktā minētie sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma līguma noteikumi.

4. Ja pakalpojumu lietotāja ūdenssaimniecības sistēmā nav izbūvēts komercuzskaites mēraparāta mezgls, pakalpojumu lietotājs nodrošina tā izbūvi komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanai ne vēlāk kā četru gadu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas. Pakalpojumu sniedzējs nodrošina jauna komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanu, tiklīdz beidzies iepriekš uzstādītās komercuzskaites mērierīces verificēšanas periods.

5. Pakalpojumu lietotājam un blakuslietotājam ir pienākums ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas noslēgt līgumu par ūdens piegādi vai notekūdeņu novadīšanu, ja šāds līgums šā likuma spēkā stāšanās dienā nav noslēgts. Ja pakalpojumu lietotājs un blakuslietotājs nevienojas par līguma noteikumiem, lietotāja un blakuslietotāja attiecībām piemērojami šā likuma 6.panta ceturtās daļas 3.punktā minētie sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma līguma noteikumi.

6. Šā likuma 11.panta pirmā daļa stājas spēkā 2017.gada 1.janvārī.

7. Ministru kabinets:

- 1) līdz 2025. gada 30. jūnijam izdod šā likuma 4. panta 8. un 9. punktā minētos noteikumus;
- 2) līdz 2026. gada 30. janvārim izdod šā likuma 4. panta 10. punktā minētos noteikumus;
- 3) līdz 2027. gada 31. jūlijam izdod šā likuma 4. panta 7. punktā un 8. panta 1.⁴ daļā minētos noteikumus;
- 4) līdz 2027. gada 31. jūlijam izdod šā likuma 6. panta 1.² daļā minētos noteikumus.
(13.02.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

8. Šā likuma 8. panta 1.³ daļā minēto plānu klimata un enerģētikas ministrs apstiprina līdz 2027. gada 31. decembrim.

(13.02.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

9. Šā likuma 9. panta pirmās daļas 8. punkts stājas spēkā 2025. gada 1. jūlijā.

(13.02.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

10. Ministrija novērtēšanas rezultātus par ūdens zudumiem centralizētajās ūdensapgādes sistēmās paziņo Eiropas Komisijai līdz 2026. gada 12. janvārim.

(13.02.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

(13.02.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 18.03.2025.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra direktīvas (ES) 2020/2184 par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija).

Likums stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2015.gada 18.jūnijā.

Valsts prezidents A.Bērziņš

Rīgā 2015.gada 2.jūlijā